

19. Munkabalesetek és munkával kapcsolatos egészségkárosodások

2020. III. negyedévben "Munkabalesetek és munkával kapcsolatos egészségkárosodások" címmel kapcsolódott kiegészítő felvétel a Munkaerő-felmérés adatgyűjtéséhez, mely a 15–74 éves jelenleg dolgozó, illetve korábban rendszeres jövedelmet biztosító munkát végző népességre vonatkozott. A kiegészítő kérdőív a Munkaerő-felmérés mintájába kijelölt háztartásoknál az alapfelvétellel egy időben került lekérdezésre.

A munkaerő-felmérés során 2020. III. negyedévében megkérdezett és az alapfelvételre válaszoló 15–74 éves személyek 1,1%-a nem válaszolt a kiegészítő felvételre.

A 2020. III. negyedévi "Munkabalesetek és munkával kapcsolatos egészségkárosodások" kiegészítő felvétel megvalósulási aránya

2021. január 1-jétől a gyed, gyes mellett dolgozókon túl azok a – korábban inaktívnak vagy munkanélkülinek számító – személyek is foglalkoztatottnak minősülnek, akik a gyermekgondozási ellátás igénybevétele előtt dolgoztak utoljára, a távollét idején pénzbeli juttatásban részesülnek, és az ellátás igénybevétele követően visszatérhetnek korábbi munkahelyükre. Vagyis a munkájuktól gyermekgondozási ellátás igénybevétele miatt tartósan távol lévők. A módszertani változás miatt az adatok 2009-ig visszavezetésre kerültek. A kiegészítő felvétel foglalkoztatottakra vonatkozó kérdéseire a felvétel idején még inaktívnak vagy munkanélkülinek számító 139,7 ezer gyed-en, gyes-en lévő személy nem válaszolt.

A megvalósult interjúk 37,0%-a harmadik személy, azaz a család más tagjának megkérdezésével készült. Az ún. proxy-interjúk aránya a férfiak körében magas, 46,4%-os volt, miközben a nők esetében a mutatóérték 27,9%-ot ért el.

A 2020. III. negyedévi "Munkabalesetek és munkával kapcsolatos egészségkárosodások" kiegészítő felvétel proxy-interjúinak arányai

A közölt abszolút számok ugyanazon aggregátumaiban a súlyozásból és összegzésből adódóan néhány fős eltérések lehetnek.

Ha egy ismérvhez (a teljeskörűsítés után) 2500–4999 fő közötti előfordulás tartozik, az adatok valóságtartalma csak fenntartással kezelhető a hozzátartozó magas mintavételi hiba miatt; 2500 főnél kisebb előfordulás esetén az adat nem értékelhető.

A kiegészítő felvételben használt fogalmak

Munkabaleset az a baleset, sérülés, amely a munkavállalót a jövedelmet biztosító munkájának végzése során vagy azzal összefüggésben éri, annak helyétől és időpontjától és a munkavállaló (sérült) közrehatásának mértékétől függetlenül. A munkavégzéssel összefüggésben következik be a baleset, ha a munkavállalót a foglalkozás körében végzett munkához kapcsolódó közlekedés, anyagvételezés, anyagmozgatás, tisztálkodás, szervezett üzemi étkeztetés, foglalkozás-egészségügyi szolgáltatás és a munkáltató által nyújtott egyéb szolgáltatás stb. igénybevétele során éri. Az a baleset, amely a sérültet a lakásáról (szállásáról) a munkahelyére, illetve a munkahelyéről a lakására (szállására) menet közben éri, csak akkor tekinthető munkabalesetnek, ha a baleset a munkáltató saját tulajdonában álló, bérleti vagy más szerződés alapján, továbbá egyéb megállapodás alapján biztosított járművel történt (1993. évi XCIII. tv. a munkavédelemről). Munkabalesetnek tekintendő az ebédidőben, vagy egyéb munkaszüneti időszakban történt baleset, kivéve, ha ezt az időt a munkavállaló a munkahelyen kívül töltötte, például otthon, étteremben. Azokat a baleseteket, kisebb-nagyobb sérüléseket kellett figyelembe venni, amelyek a munkahelyen, vagy a munka végzése során, azzal összefüggésben érte a kikérdezett személyt; minden egyéb, más típusú balesetet figyelmen kívül kellett hagyni.

Munkával összefüggő megbetegedések, egészségi problémák a felvételben azok, amelyek az elmúlt 12 hónapban (a vonatkozási hetet is beleszámítva) bármikor panaszokat okoztak, betegséget idéztek elő, a már meglévő (krónikus) betegségeket súlyosbítottak, illetve az érzékszervek romlását idézték elő. Minden munkát figyelembe kellett venni, azt is, amelyet korábban, esetleg évekkal ezelőtt végzett a megkérdezett, de az elmúlt 12 hónapban szerepet játszhatott valamely betegsége, egészségi problémája kialakulásában vagy romlásában.

Idetartoztak a hivatalos szervek által jelentett vagy felismert foglalkozási betegségeken túl a megkérdezettek azon panaszai is, amelyek munkájukkal összefüggésben alakultak ki, vagy sú-

lyosbodtak. A fertőző betegségek esetében, mint például a nátha, influenza, nehéz annak eldöntése, hogy a munkahelyi környezetben fertőződött-e a megkérdezett, vagy máshol. Ilyen esetben azt lehetett figyelembe venni, hogy a munkahelyi környezet valószínűsítheti-e azt, hogy az ott dolgozók gyakrabban fertőződnek, mint más munkahelyen, vagy a mindennapi környezetben, mert például zsúfolt helyen dolgozik, rendszeresen érintkezhet betegekkkel, a klímaberendezés használata okoz légúti fertőzéseket stb.